

the 1990s, the number of people with a diagnosis of schizophrenia has increased in many countries (1).

There is a growing awareness of the need to improve the quality of life of people with schizophrenia. This has led to a focus on the development of psychosocial interventions, which aim to help people with schizophrenia to live more independently and to participate more fully in society (2).

One of the most common psychosocial interventions is cognitive remediation (CR). CR is a type of therapy that aims to help people with schizophrenia to improve their cognitive skills, such as memory, attention, and problem-solving (3).

CR is based on the idea that people with schizophrenia have difficulties with cognitive skills, and that these difficulties can be improved through practice and training (4).

CR is typically delivered in a structured, manual-based format, and involves a range of activities, such as memory training, attention training, and problem-solving training (5).

There is growing evidence that CR can be effective in helping people with schizophrenia to improve their cognitive skills, and to live more independently and to participate more fully in society (6).

However, there are still many challenges associated with the implementation of CR in community settings (7).

One of the main challenges is the lack of resources, such as staff and facilities, to deliver CR in community settings (8).

Another challenge is the lack of awareness of CR among mental health professionals and the public (9).

Therefore, it is important to develop strategies to overcome these challenges and to improve the implementation of CR in community settings (10).

One of the most promising strategies is the development of self-help CR programs, which can be delivered in community settings (11).

Self-help CR programs are typically delivered through a range of media, such as books, audio tapes, and video (12).

There is growing evidence that self-help CR programs can be effective in helping people with schizophrenia to improve their cognitive skills, and to live more independently and to participate more fully in society (13).

However, there are still many challenges associated with the implementation of self-help CR programs in community settings (14).

One of the main challenges is the lack of resources, such as staff and facilities, to deliver self-help CR programs in community settings (15).

Another challenge is the lack of awareness of self-help CR programs among mental health professionals and the public (16).

Therefore, it is important to develop strategies to overcome these challenges and to improve the implementation of self-help CR programs in community settings (17).

One of the most promising strategies is the development of self-help CR programs that are easy to use and that can be delivered in a range of settings (18).

Self-help CR programs that are easy to use and that can be delivered in a range of settings are typically delivered through a range of media, such as books, audio tapes, and video (19).

There is growing evidence that self-help CR programs that are easy to use and that can be delivered in a range of settings can be effective in helping people with schizophrenia to improve their cognitive skills, and to live more independently and to participate more fully in society (20).

However, there are still many challenges associated with the implementation of self-help CR programs that are easy to use and that can be delivered in a range of settings in community settings (21).

One of the main challenges is the lack of resources, such as staff and facilities, to deliver self-help CR programs that are easy to use and that can be delivered in a range of settings in community settings (22).

Another challenge is the lack of awareness of self-help CR programs that are easy to use and that can be delivered in a range of settings among mental health professionals and the public (23).

Therefore, it is important to develop strategies to overcome these challenges and to improve the implementation of self-help CR programs that are easy to use and that can be delivered in a range of settings in community settings (24).

One of the most promising strategies is the development of self-help CR programs that are easy to use and that can be delivered in a range of settings, and that are supported by a range of resources, such as staff and facilities (25).

Self-help CR programs that are easy to use and that can be delivered in a range of settings, and that are supported by a range of resources, such as staff and facilities, are typically delivered through a range of media, such as books, audio tapes, and video (26).

There is growing evidence that self-help CR programs that are easy to use and that can be delivered in a range of settings, and that are supported by a range of resources, such as staff and facilities, can be effective in helping people with schizophrenia to improve their cognitive skills, and to live more independently and to participate more fully in society (27).



PINAR ÖĞÜNÇ • **Beterotu**

PINAR ÖĞÜNÇ 1975 İstanbul doğumlu. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü mezunu. 22 yaşında, bir haber dergisindeki iş görüşmesine yazdığı hikâyelerle giderek gazeteciliğe başladı. 1997'den bu yana çeşitli dergi ve gazetelerde muhabir, editör, köşe yazarı olarak çalıştı. 2008'de Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin seçtiği "En İyi Rôportaj Ödülü"nü ve 2015'te Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nin Evrim Alataş adına verdiği "Ayrımcılığa Karşı Ödül"ün sahibi oldu. Kitapları: *Jet Rejisör Çetin İnanc* (söyleşi, Roll Kitapları 2006; İletişim Yayınları'nda 2016), *İnce İş* (söyleşi, İletişim, 2009), *Asker Doğmayanlar* (söyleşi, Hrant Dink Vakfı Yayınları, 2013), *Aksi Gibi* (öykü, İletişim, 2015).

İletişim Yayınları 2754 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 478

ISBN-13: 978-975-05-2665-7

© 2019 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2019, İstanbul

EDİTÖR Tanıl Bora - Duygu Çayırıcıoğlu

KAPAK Suat Aysu

KAPAK GÖRSELİ Voynich Elyazması'ndan bir kesit

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Nebiye Çavuş

BASKI Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11

Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

PINAR ÖĞÜNÇ

Beterotu



İÇİNDEKİLER

<i>Tanga mevsimi, karnabahar mevsimi</i>	7
<i>Bir ileri iki geri</i>	21
<i>Plazada huzur</i>	37
<i>Çimento</i>	51
<i>Ağ tercihleri</i>	63
<i>Hususi hayat</i>	73
<i>Ağrı eşiği</i>	81
<i>“Neyin tek sahibisiniz lan?”</i>	91
<i>Ses - Tuval üzerine yağlıboya</i>	101
<i>Ceylan ile Kâmuran</i>	109

Bir ileri iki geri

“Burası şehrin basuru gibi lan, sonradan çıkmış,” demişti biri, taşocağının sahibi iflas edince tıraşlanması yarım kalan uzaktaki tepeye bakarak, taşkın bir nehre daha çok benzeyen otobanda bir dere dibi huzuru bulup da kutu birasından bir yudum alarak. İçinden. Yanındaki otobandan saatte 120’yle geçen arabalardan, sırtını verdiği on ikişer katlı, on toplu konuttan, hâlâ aynı şehirde sayıldığı yirmi milyonun geri kalanından kimse bunu duymadı. Bir akşam, şehirlerarası mesafesinde seferler yapan belediye otobüslerinden inen erkekler ve az sayıda kadın, ortasına fırlatıldıkları taşın balçığının bir kısmını da ayakkabılarında taşıyarak evlerine döndüler. Terliklerini giydiler.

Ender lacivert kumaş pantolonunu çıkarıp lacivert eşofmanını aradı. Yemek saatlerinde iki kanadı açılıp kapanan laminant kaplı masayı ortaya çektiğinde Ayla, odadan geriye sadece boş bir ikili koltuk, bir sehpa kalıyordu. Yine de salon diyorlardı kendi aralarında. Düz ekran televizyon duvara monte.

Ayla tabağındaki pilavı, Ender salatanın kalanını sıyrıyordu. Ana haber bülteninde iki koluna birilerinin girdiği kadın “Kuzuuuum,” diye inledi. Askeri törenden görüntülere geçildi. İkisinin de birer gözü televizyondayken, yemekten sıkılan sekiz yaşındaki oğulları sandalyeden aşağı kıvamlı bir sıvı gibi aktı. Fark etmediler. Masanın altından oyun oynayan bir çocuğun takırtılı tukurtulu gürültüleri gelmeye başlayınca, Ayla otomatik bir komutla seslendi: “Furkan rahat dur.” Furkan, halının rengi atmış gülleri üzerinde küçük boy bir komando gibi sürünerek yatak odasına kaçtı. Gözleri televizyonda, kirli tabakları iç içe dizmeye başlamıştı Ayla. Ender garsondan rahatsız müşteri suratıyla ayağa kalktı, kalkmasıyla önce yerdeki plastik küreğe, sonra taş gibi sert bir şeye bastı.

“Dağıtacam suratını Furkan, topla şu döküntülerini yerden!”

Masanın kanatları kapandı, başsız kocaman bir kuş gibi duvara yaslandı. Furkan yeşil kum kovanı elinde salona gelip yerdeki eşyalarını bir çocuktan çıkabilecek homurtularla, tak tak içine atmaya başladı.

“Eşek sıpası, ayağımı kıracaktım üstüne basıp. Taş mı taşıyorsun eve, bu ne?”

Kil rengi topraktan bir paranteze, olmayan bir testinin sapına benziyordu elinde tuttuğu.

“Bu ne diyorum?”

“Orkun’la toprağı kazarken bulduk. Tarihi esercilik...”

“Tarihine sıçayım. Nereleri kazıyorsunuz lan?”

“C-8’in yanındaki toprağı. Orkun’da daha güzeli var, üstü yazılı.”

“Topla, naş, toz ol hadi...”

Televizyonun sesini açtı koltuğa yaslanıp. Survivor Ada Konseyi’nde eleme oylaması vardı o gece.

Otuzuna yeni giren Ender'le ondan dört yaş küçük karısı Ayla evlendiklerinde, annesiyle babasının zamanında düzayak gecekondudan büyütüp tapusunu yıllar sonra aldıkları apartmanın üçüncü katına yerleşmişlerdi. Marmara surlarına yakın mahalleye önce mahkmeden tensip tutanağı, sonra belediyeden dozer girdi. Babası, abisi, cümle akrabası aylarca “Yok ya hayatta yıkamazlar,” dediği için üç katın eşyalarını bir gün içinde denklemleri gerekmişti. Fesleğenlerle akşamsefaları orada kaldı. Kendilerine seçenek ve de fırsat olarak gösterilen toplu konutlardaki daire için bankaya yirmi yıl borçlanacaklardı. “Usul usul öderiz,” dedi Ayla, “İnsanın kendi evi gibisi var mı? Temiz pak mutfak dolaplarımız olur. Güvenli hem de...” Ayla, mahalledeyken ihraç fazlası penye satan bir dükkânda çalışıyordu. Defolu, az defolu ayrı sepetlerdeydi. Toplu konutlara geçtiklerinde yakındaki büyük alışveriş merkezinde bir mağazada çalışmak istedi, Ender “Dünyada olmaz”la kestirip attı. Ayla, Ender'e hıncını bir dolu başka şeyle denkleyip içinde ücra bir köşeye tıktı.

Ender beş senedir Büyükşehir Belediyesi'nde özel şofördü. Arabasında taşıdığı üst düzey takım elbiselilere defalarca ispat ettiği laf ebeliğinin de payıyla, kadrolu şoförlükte lakabı “VIP Ender”i ona kazandıracak pozisyona terfi etmişti. Arabanın bagajında, üzerine “Ağrı kesici :)” yazısı işlenmiş şimşirden bir beyzbol sopası dururdu. Zamanında “Al sana Türk'ün gücü”, “Eğitim şart :)”, “Osmanlı tokadı” gibi çeşitlerin arasından hangisini seçeceğine zor karar vermişti. Sopa, beyzbol malzemeleri satan bir dükkândan satın alınmamıştı, zaten yaşadığı şehirde öyle bir dükkân yoktu. “Ağrı kesici :)”yi kullandığı iki hadiseyi de Ayla'ya anlatmadı.

Belediye encümeninin sekreterini Karaköy'e bıraktıktan sonra dönüş yolunda telefonu çaldı. “Ooo naber amcoğlu”yla

birlikte dikiz aynasında kendine ezbere bir bakış attı. Ender bluetooth telefon kulaklığını kendisine çok yakıştıyordu. İlk aldığı gün evde bir hayli kulaklıkla dolaşmış, banyo aynasında bir önden bir profilden, uzun uzun bakıştığı kendinden hoşnut ayrılmıştı. Ayrı bir hava veriyordu. VIP.

“Bizde aynı birader, git gel, iş güc... Belediye tabii yoğun. Dünya şehri sonuçta. Sizden naber Yusuf, ne ettiniz işleri?”

Yusuf’un işleri iyiydi, ilçe yolunda yeni bir benzinlik almışlardı. “İki pompası var sadece abi ama Allahımabınşükür fazlasında gözümüz yok be,” dedi. Halini hatırını sormak için dediyse de, Yusuf aslen benzinliği haber vermek için aramıştı.

Yusuf’un işleri dört sene kadar önce babası, Ender’in de amcası Hacı Süleyman’ın on masalı köy kahvesini, arkada uzanan meraya doğru kaçak genişletip ayrı bir salon yaptığından beri iyiydi. Bardağı elli kuruşa çay satmakla bütün bu dolapların çevrilemeyeceğini, Yusuf’un orada kumar oynattığını herkes biliyordu. “Günahı boynuna, yanında getirene içki de içirtiyormuş,” diyorlardı. Babam kardeşi gibi köyde kalsaymış aha hayatım böyle olurmuş, diye bir zamanlar uzaktan bakıp da içten içe hor gördüğü beş yaş küçüğü Yusuf’un bu halleri, Ender’in şakağındaki bir damarı seyirtiyordu. Sinyalsiz sağa döndü. Yusuf gibi kıcı bokluların öyle ya da böyle yolunu buluşunu, bir zamanlar belediyeye getirmek için otobüs durağından aldığı bazı misafirlerin iki-üç seneye kalmadan özel şoförlerle gezisini gördükçe bozuk süt gibi kesiliyor, ne köyde unuttuğu, ne şehirde bulabildiği o şeyin noksanlığıyla ekşiyordu. Üst dudağını kıvrıp hırsla bıyıklarının ucunu ısırıyor.

Kim bilir ne zamandır yarım bir heykel gibi kolları pervazda, pencereden dışarısını seyreden Ayla, Ender’le Furkan’ın

market poşetleriyle binaya yaklaştıklarını görünce otomatiğe basmaya içeri koştu. Süt kaynatıyordu, taşmış. Ayla, poşetten çıkardığı yumurtaları buzdolabının kapağına dizen yolda çatlayan bir tanesini en öne koydu.

“Sen beynini mi yedin Ender ya, çocuğa mı uyuyorsun Allah aşkına, ne tarihi eseri?”

“Niye ki? Öbür çocuktaki yazılıymış hem de.”

“Ne anlattı ki bu sana yolda? Tarihi eser dediğin, görmüyor musun Efes’i, Aspendos’u öyle yerlerden çıkar. Şehirde olmaz bir kere.”

“Kız, burası birkaç sene öncesine kadar İstanbul bile değil, boş alan öyle... Daha önce kimse kazmamış, bu zamana kadar durmuş öyle. Birden kafamda ampul yandı. Define falan çıksa, bir düşünsene...”

“Ay bayılacam şimdi, define diyor adam...”

“Neden olmasın? Diğer veletler nerede oturuyor acaba, biliyor musun sen?”

“Ekmek Kuran çarpsın tozuttun sen Ender.”

Ender ondan sonraki birkaç hafta boyunca hemen çaprazlarındaki D-3’ü seyretti uzun uzun. Akşam saatlerinde tek tip ampullerin tasarruf renkli ışığıyla bütün odalar birbirine benziyordu uzaktan. Açık pencerenin önünde sigara içerken gözlerini kısıp kurdu da kurdu. Onlar da bu define işine uyanmış mıydı acaba? Karısının kaybettiğini söylediği aklı, ona kalsa işte şimdi tam çalışıyordu. Durduğu yerde kafasındaki mayaladı, daha çok inandı. Heyecandan, idmansız iki yüz metre koşmuş gibi dalağı şişti.

Ay başlarında ara sıra yaptıkları gibi o pazar akşam yemeğine yakındaki dev alışveriş merkezine gittiler. “McDonalds da sonuçta et,” derdi Ender, o iki hamburger yedi. Büyük seçim. Birden “Orkuuuun...” diye zıpladı Furkan masadan.